



Socialdemokraterna

Stockholm 2010-09-03

Lex Jörg

Slut på slöseriet med mänskliga och ekonomiska
resurser



Varje dag kommer nya exempel på personer som drabbas på ett helt orimligt sätt av det regelverk som regeringen valt att införa i sjukförsäkringen. Det gäller, inte minst, alla de personer som har eller har haft sjukpenning eller sjukersättning på deltid. För dem är konsekvensen att de kan tvingas sluta sitt arbete helt och hållet för att söka arbete på heltid eller att de uppmanas att ta en heltidsanställning som inte alls är passad deras utbildning och bakgrund. Därmed slösas viktiga investeringar som människor och samhället gjort i utbildning bort.

Problemen är inte obetydliga. Bara hittills i år har redan ca 30 000 personer utförsäkrats från sjukförsäkringen. Av dessa var enligt Försäkringskassan drygt en tredjedel, dvs. ca 11 000, personer som var sjukskrivna på deltid innan utförsäkringen. Man kan anta att en stor del av dessa personer arbetade deltid. Vidare finns det idag i sjukförsäkringen ca 40 000 personer som är antingen deltidssjukskrivna eller har en sjukersättning på deltid som också riskerar att drabbas på samma sätt.

De orimliga konsekvenserna för en person som haft sjukersättning på deltid framgår av nedanstående exempel

Exemplet Jörg

Jörg Teichert är 56 år och arbetar som överläkare och ansvarar för strokesjukvården i norra Dalarna. För fyra år sedan drabbades han själv av en stroke som förlamade hans högra sida. Den första tiden tog han sig fram med rullstol, men kunde efter en tid tack vare god rehabilitering och stöd från familjen börja arbeta, först 25 procent och sedan halvtid.

Idag arbetar Jörg 75 procent och klarar sig nu utan rullstol, men hans högra arm är fortfarande förlamad. Han och hans kollegor bedömer att han inte kommer att bli bättre än vad han är nu. Jörg har även drabbats av trötthet efter hjärninfarkten. I januari löpte Jörgs sjukersättning ut och i ett omprövningsbeslut avslogs hans ansökan om fortsatt sjukersättning.

”Teicherts arbetsförmåga bedöms inte vara stadigvarande nedsatt med minst en fjärdedel till följd av hjärninfarkten” skrev Försäkringskassan i sitt beslut. I stället för att arbeta kvar som läkare uppmanades Jörg att via Arbetsförmedlingen testa sig mot hela arbetsmarknaden inklusive lönebidrag och arbete vid Samhall. Försäkringskassan har gjort bedömningen att han kan ta ett annat jobb på heltid. Det är inte speciellt konstigt, anser den lokale chefen för Försäkringskassan: ”Många anser att vi ska ha sunt förnuft vid våra bedömningar. Men det går inte. Då är det stor risk för godtycke” säger han.



”- Vi följer lagen.” Det är försäkringskassans motiv till att Jörg Teichert nekas sjukersättning efter sin stroke. Försäkringskassan är helt styrd av de nya reglerna som regeringen infört.

Jörg upplever detta som orimligt och hävdar att han inte kan arbeta mer bara för att han byter bransch. Han anser att det nya regelverket är för trubbigt. Som högvälönad har han valt att arbeta vidare på sina 75 procent. Men han känner till många andra med lägre lön som tvingas säga upp sig från sitt deltidsjobb. Jörg menar att det måste vara möjligt att arbeta deltid efter sjukdom.

Lex Jörg i sjukförsäkringen

Det är ett samhällsekonomiskt slöseri att människor inte ska kunna fortsätta i sitt yrke och arbeta deltid för att i stället hänvisas ett heltidsarbete på Samhall. Inte minst om de har en utbildning som de själva och samhället investerat mycket i och redan arbetar i hög utsträckning.

Det är orimligt och ovärdigt att människor som arbetar deltid ska tvingas bort från arbeten som de klarar av om än på deltid trots sin skada eller sjukdom för att som arbetslösa provas mot arbeten som inte finns för dem i verkligheten.

Som TCO visat i en rapport¹ finns det tydliga belegg för att arbetsgivare i ökad grad väljer bort personer som är eller har varit långtidssjukskrivna. Bara sju av hundra arbetsgivare är positiva till att anställa sjukskrivna. Bland privata företag är det så få som fem procent av arbetsgivarna som ser positivt på att anställa en person som är sjukskriven. Ingen annan faktor har så stort negativt genomslag i någon annan grupp.

Vi har en rödgrön överenskommelse om sjukförsäkringen sedan i januari och i enlighet med denna föreslår vi nu en *Lex Jörg*.

En fungerande arbetslinje i sjukförsäkringen måste syfta till att stärka människors anknytning till arbetsmarknaden, att deras kompetens tas tillvara och att förutsättningarna för att kunna gå upp i arbetstid när och om detta är motiverat och rimligt ökar.

Vi vill

- Ta bort de fyrkantiga tidsgränserna för rätten till sjukpenning och i stället göra individuella bedömningar av rätten till ersättning.
- Avskaffa den automatiska prövningen mot hela arbetsmarknaden efter 180 dagars sjukskrivning. Människor ska provas mot ett för individen lämpligt

¹ http://www.tco.se/FileOrganizer/TCOs%20webbplats/Publikationer/rapporter/TCO-granskar/2009/0809%20Jekten_p%C3%A5%20superarbetskraften_III_w.pdf



arbete på en verklig arbetsmarknad samt kunna få det stöd som krävs för att klara omställningen till ett nytt arbete, inklusive trygg försörjning under den tid som detta tar.

- Den som inte bedöms kunna arbeta heltid bör under vissa förutsättningar kunna erbjudas en långvarig ersättning på deltid. Ersättningen som ska ligga på sjukersättningsnivå ska inte kunna utgå på heltid. En person som har en sjukdom eller en funktionsnedsättning som begränsar arbetsförmågan ska kunna få långvarig ersättning på den övriga andelen av arbetstiden. Den långvariga ersättningen på deltid ska inte omprövas men kunna brytas av den enskilde.

Den som klarar att jobba deltid hos sin arbetsgivare och har behov av längre rehabiliteringstid ska inte efter 180 dagar som sjukskriven tvingas söka heltidsjobb som arbetslös.

Människor som haft sjukersättning och som har fortsatt nedsatt arbetsförmåga ska ha möjlighet att kunna fortsätta arbeta på deltid även om deras arbetsförmåga inte bedöms som stadigvarande nedsatt.

Vi kommer inte att pröva människor mot jobb som inte finns i praktiken och tvinga dem att söka arbeten som de saknar förutsättningar att kunna få.

Bakgrund

Förändringarna i regelverken öppnar helt nya möjligheter att avslå eller dra in sjukpenning eller neka fortsatt sjukersättning. I vilken utsträckning som utförsäkrade nu slutar sina anställningar är oklart, men det rör sig om

- personer som utförsäkrats från *sjukpenning* och som lämnat sitt deltidsarbete för att kunna delta i arbetslivsintroduktion hos arbetsförmedlingen och då få aktivitetsstöd på heltid. En anledning kan vara att arbetsgivaren inte medger tjänstledighet för deltagande i arbetslivsintroduktionen. Efter denna förväntas personen söka heltidsarbete på hela arbetsmarknaden alternativt delta i något arbetsmarknadspolitiskt program.
- personer vars *tidsbegränsade sjukersättning* löpt ut och som inte medges fortsatt sjukersättning på deltid och som uppmanas söka nytt heltidsarbete på hela arbetsmarknaden alternativt hänvisas till en heltidsanställning hos Samhall. Eftersom deras arbetsförmåga inte bedöms som för all framtid nedsatt till minst en fjärdedel kan de enligt regelverket inte få fortsatt sjukersättning på deltid.



Personer som nu befinner sig i sjukförsäkringen och som riskerar att drabbas är t.ex.

- personer som inte kan gå tillbaka till sin arbetsgivare efter 180 dagars *sjukskrivning* och som då ska prövas mot hela den reguljära arbetsmarknaden.² Även en person med sjukpenning på deltid kan då förlora sin sjukpenning, om Försäkringskassan bedömer att det finns arbetsförmåga för något heltidsarbete på arbetsmarknaden. Om individen inte kan försörja sig på sitt deltidsarbete kan konsekvensen bli att personen tvingas bli arbetssökande på heltid. Enligt Försäkringskassan fanns det i augusti närmare 30 000 personer som var sjukskrivna på deltid sedan en kortare eller längre tid, varav två tredjedelar var kvinnor. Sjukskrivna på deltid utgör idag ca 30 procent av alla sjukskrivna.
- personer med *tidsbegränsad sjukersättning* på deltid och som kommer att utförsäkras då deras ersättningsperiod löper ut. Enligt Försäkringskassan fanns det i augusti drygt 11 000 personer i denna situation, varav närmare 80 procent var kvinnor.

Målet för en fungerande sjukförsäkring måste vara att människor som är sjuka ska kunna komma tillbaka till arbete, inte att sjuka människor ska förlora en anknytning till arbetsmarknaden som de redan har. Ingen kan komma tillbaka till ett arbete som inte finns för en och samhället förlorar på om människors kompetens inte tas tillvara.

² Som Försäkringskassan skriver på sin hemsida: *Efter 180 dagar har du bara rätt till sjukpenning om du inte kan utföra något arbete alls på arbetsmarknaden.* Tidigare skulle en sjukskriven efter viss tid jämföras mot ett normalt förekommande arbete.

